

Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o'zbek tili
va adabiyoti universiteti

TASHENEV
UNIVERSITY

“Alisher Navoiy va XXI asr”

10-ULUSLARARO KONFERANSI

Toshkent-Shimkent, 2025-yil 6-fevral

“Әлішер Науаи және XXI ғасыр”

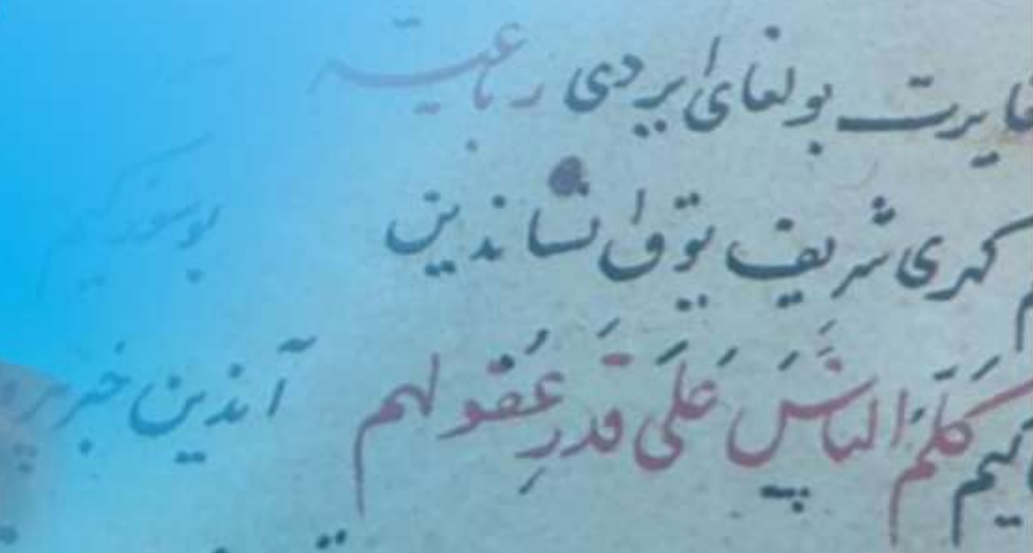
10- ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ташкент-Шымкент, 6 ақпан 2025 жыл

“Alisher Navo'i and the 21st century”

10th INTERNATIONAL CONFERENCE

Tashkent-Shymkent, February 6, 2025

**Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
Qozog'iston Respublikasi Jumabek
Tashenev nomli universitet**

«ALISHER NAVOIY VA XXI ASR»

**mavzusidagi 10-uluslararo konferansi
materiallari**

2025-yil 6-fevral

Toshkent – Chimkent – 2025

UO'K: 821.161.1=512.133

KBK: 83.3 (50')

A 51

Mas'ul muharrirlar:

Shuhrat SIROJIDDINOV,

filologiya fanlari doktori, akademik
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili
va adabiyoti universiteti rektori

Kanat BAYBOLOV,

Jumabek Axmetuli Tashenev nomli universitet rektori,
texnika fanlari doktori, professor

Tahrir hay'ati:

Boqijon To'xliyev (O'zbekiston), Nurboy Jabborov (O'zbekiston), Parida Bayneeva (Qozog'iston), Kemal Yavuz Ataman (Turkiya), Yashar Qosim (Ozarbayjon), Islam Jemeney (Qozog'iston), Farhod Rahimiy (Eron), Sholpan Arzimbetova (Qozog'iston), Karomat Mullaxo'jayeva (O'zbekiston), Janna Botabaeva (Qozog'iston), Baxtiyor Fayzullayev (Tojikiston), Dilnavoz Yusupova (O'zbekiston), Nozliya Normurodova (O'zbekiston), Shahlo Naraliyeva (Qozog'iston), Ilyos Ismoilov (O'zbekiston), Azizullah Aral (Afg'oniston), Orzigul Hamroyeva (O'zbekiston), Ozoda Tojiboyeva (O'zbekiston)

Ushbu to'plamda "Alisher Navoiy va XXI asr" mavzusidagi 10-uluslararo konferansi materiallari jamlangan. To'plamda Alisher Navoiy adabiy-ilmiiy merosining mumtoz adabiyotimizdagi o'rni va bugungi kun uchun ahamiyati, shuningdek, shoir ijodiga bog'liq holda matnshunoslik va tilshunoslik muammolariga doir ilmiy maqolalar o'rin olgan. Navoiyshunoslikning bugungi holati va istiqboli borasida muayyan tasavvur berishi uning ahamiyatini belgilaydigan omillardan biridir. Kitob filolog mutaxassislar, ilmiy tadqiqotchilar, magistrantlar va bakalavr talabalari hamda keng o'quvchilar ommasiga mo'ljallangan.

Mualliflar qarashi va asarlar nomlaridagi imlo tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

**Әлішер Науаи атындағы Ташкент
мемлекеттік өзбек тілі мен әдебиеті университеті**

**Қазақстан Республикасы Жұмабек
Тәшенев атындағы университет**

«ӘЛІШЕР НАУАИ ЖӘНЕ XXI ҒАСЫР»

**тақырыбындағы 10-халықаралық
конференция материалдары**

2025 жыл 6 ақпан

Ташкент – Шымкент – 2025

1. Зулпукаров К.З., Амиралиев С.М., Караева Н.О. Алишер Навои и вопросы сопоставительного языкознания // Творческое наследие Алишера Навои и современность. – М., 2018. 52-56-с.
2. Маҳбуб ул-қулуб / А. Навоий. МАТ. Т. XIV. Тошкент: Фан, 1998.
3. Сабъаи Сайёр А. Навоий. МАТ. Т. X. Тошкент: Фан, 1992.
4. Муминова Дилафруз Воспитание учащихся на основе нравственных взглядов Алишера Навои. – №58-5, 24.01.2017. Педагогические науки. <https://novainfo.ru/article/10831>
5. Сирожиддинов Ш. Жизнь и творчество Алишера Навои, гуманистические идеи в его произведениях // INFOLIB Axborot-Kutubxona jurnali doi 10.47267/2181-8207/2022/1-106
6. <https://padlet.com/tunukasirova0/padlet-8grllwsm6vv7s4lp>
7. <https://app.writereader.com/class/253592/book/52e501c7-7dae-4785-b64b-563e0412aa00/view>
8. https://www.azattyk.org/a/Kyrgyzstan_Literature_Navoi/1953357.html

ALISHER NAVOIYNING DIDAKTIK QARASHLARI

Yuldasheva Dilorom Nigmatovna

filologiya fanlari doktori, professor, Buxoro davlat universiteti
yuldasheva21dilorom@gmail.com

Naraliyeva Shahlo Djamalovna

Jumabek Tashenev nomli universitet katta o'qituvchisi,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori(PhD) Qozog'iston, Chimkent
naraliyeva_s@mail.ru
10.52773/tsuull.conf.navoiy.2025/XUGY5903

Annotatsiya: Insoniyatning shu kungacha bosib o'tgan murakkab rivojlanish yo'li ezgu maqsadlarga faqat uzluksiz ma'naviy tarbiya bilangina erishish mumkinligini isbotlab kelmoqda. Zero ta'lim, tarbiya, ma'naviyat – inson hayotining asosi, irodani, tafakkurni baquvvat qiladigan va vijdonni uyg'otadigan beqiyos kuch, barcha dunyoqarashning muhim mezonidir. Inson yer yuzida faqat va faqat ezgu ishlarni bajarishga intilishi uchun unga bolaligidanoq to'g'ri ta'lim-tarbiya berilishi zarur. Bu inson zotining nomini ulug'likka, martabasini yuksaklikka daxldor etuvchi poydevordir. Inchunin, bu Alisher Navoiy falsafasi, sharqona o'dob-axloq mezonidir.

Kalit so'zlar: Navoiyning didaktik qarashlari, ta'lim, tarbiya, ma'naviyat, bilim, malaka, ko'nikma, odat, tabiat

Abstract: The complex path of human development to this day proves that noble goals can only be achieved with continuous spiritual education. After all, education, upbringing, spirituality are the basis of human life, an incomparable force that strengthens the will, thinking and awakens conscience, an important criterion for all worldviews. In order for a person to strive to do only and only good deeds on earth, it is necessary to give him the right upbringing from childhood. This is the basis that makes the name of the human race great and its rank exalted. Inchunin, this is the philosophy of Alisher Navoi, the criterion of eastern morality.

Keywords: Didactic views of Navoi, education, training, spirituality, knowledge, competence, skill, habits, nature.

XXI asrning ikkinchi o'n yilligiga kelib hazrat mir Alisher Navoiy dahosiga to'la-to'kis baho berildi, desak, fikrimizcha, mubolag'a bo'lmaydi. Buyuk insonparvar, daho shoir, zukko faylasuf, zamon-u makonlar silsilasida ijodi va asarlari ko'proq qiymat hosil qiladigan (yozganlari, hazratning o'zi istaganidek, "avjdan quyi enmagan"), xalq ongida, milliy madaniyat, ma'naviyat tarixida butun davrni tashkil etgan shaxs, ulug' mutafakkir mir Alisher Navoiy – "agar bu zotni avliyo desak, u avliyolarning avliyosi, mutafakkir desak, mutafakkirlarning mutafakkiri, shoir desak, shoirlarning sultonidir"[Karimov, 2008: 3].

Serqirra ijodkorning asarlari, mazkur asarlarda qo'llanilgan kalom-u iboralar, ulardagi shakl va mazmun libosining mutanosibligi, so'z bag'riga yashirilgan ma'rifat va ayni damda ma'no ostida qavatlangan ma'noning ochqichi bo'lgan lisoniy birliklar, tom ma'noda, XV asr hayotining haqiqiy ensiklopediyasi. Shu sababli fan hamda ijtimoiy hayotning barcha sohalarida fikr marvaridlarini izlovchilar ulardan qimmatli va foydali maslahat-u tavsiyalar olishlari tabiiy. Buyuk mutafakkir asarlarida oilada farzandlarni tarbiyalash masalalariga va bu ezgu ishda ota-onalarning, ayniqsa, otaning vazifalariga alohida e'tibor qaratgan. Lirik qahramonning tug'ilishi va o'sishini tavsiflovchi barcha liro-epik asarlarda (Farhod, Qays/Majnun, Iskandar /buyuk Iskandar va b.) [Navoiy, 1986: 2] bolaning nutqi shakllanib, rivojlana boshlagan davrdanoq o'z avlodining kelajakda jamiyatdagi o'rnini belgilash uchun ota zimmasiga, eng avvalo, farzandiga ta'lim-tarbiya beradigan yaxshi ustozni tanlash mas'uliyati tushadi.

Shoir bu borada pul va boshqa mablag'larni tejashga yo'l qo'yib bo'lmasligini bir necha bor ta'kidlaydi, zero, bilim har qanday boylikdan ham qadrliroq va ahamiyatlidir. Buni – yaxshi ustozni tanlash vazifasini – Farhodning otasi Xoqon, Qaysning otasi Omir va Iskandarning otasi Faylaqus bajaradilar [Navoiy, 1986: 2].

Qahramonlarni tayyorlash va tarbiyalash uch bosqichda uch yo'nalishda amalga oshiriladi:

1) savodxonlik, din, axloq va ilm asoslarini egallash (Ta'kidlash kerakki, Navoiy "Farhod va Shirin" dostonida ham, "Saddi Iskandariy"da ham matematika, fizika, astronomiya, kosmogoniya, mineralogiya, konchilik, falsafa bo'yicha o'qitish va bilim olishning muhimligini alohida uqtiradi);

2) sport va harbiy o'yinlar, suzish va ot sporti kabilarni qunt bilan o'rganish;

3) hunarmandchilikning bir necha turlarini, muayyan kasb va san'atni mukammal egallash.

Ma'lumki, Navoiy didaktika bo'yicha maxsus risola yozmagan, ammo u deyarli barcha asarlarida ta'limning tavsifi bilan bog'liq holda bolani o'qitish, oilaning (ayniqsa, otaning) ta'lim bosqichlari bilan bog'liq vazifalari haqida batafsil yozadi. Jumladan, ijodkorning didaktik xarakterdagi asarlarida, dostonlaridagi adabiy qahramonlarni bolalik chog'ida tarbiyalash lavhalarida, shoir tasvirlagan ayrim voqealar haqidagi xulosalarida, shuningdek, personajlar to'g'risida fikr yuritishda uchratish mumkin. Masalan, "Farhod va Shirin" dostonida Farhod ariq qazuvchilarning mashaqqatli ishlarini ko'rib, zahmat chekayotganlarning shikoyatlarini eshitib, ularga rahmi keladi va shunday mulohaza qiladi:

Hunarni asrabon netkumdur oxir,

Olib tuproqqam-u ketkumdur oxir [Navoiy, 1986: 2].

Ushbu mulohazani bilimlarni majburiy ravishda amaliy qo'llash didaktik prinsipining aksi sifatida qarash kerak. Agar biz Alisher Navoiyning didaktik

prinsiplarini birma-bir jamlasak, unda ta'limning quyidagi bosqichlari/etaplariga-buyuk shoir ta'kidlagan bilimlarni o'zlashtirish va amaliyotga tatbiq etish jarayoniga – alohida e'tibor qaratilganligini kuzatishimiz mumkin:

1. Savodxonlikni, ritorikani, fan asoslarini o'rgatish, ya'ni bu – ilk bosqich: bilimlarni egallash. Bu yerda shoir didaktikaning ikkita ichki bosqichini ajratib ko'rsatgan: a) bilimlarni o'rganish/egallash va b) o'zlashtirish/tushunish (anglash, uqish) [Yuldasheva, 2000: 4].

Ijodkor birinchi bosqichni *o'qimoq* (читать, обучаться), *o'rganmoq* (научиться); ikkinchi bosqichni esa, *uqmoq* (tushunish, bilish, anglash – понимать, уразуметь, осмыслить) kabi gradual xarakterdagi so'zlar bilan ifodalaydi. "Farhod va Shirin" dostonida Farhodning tayyorgarligini, uning qobiliyatlarini tavsiflovchi o'rinlarda quyidagilarni yozadi:

O'qub o'tmak, uqub o'tmak shiori,

Qolib yodida sahfa-sahfa bori [Navoiy, 1986: 2].

Bilimni egallash bosqichi(bolani o'rgatish)ni shoir insonparvarlikning dastlabki belgisi deb hisoblaydi. Bu dunyoda yashash va bilimga ega bo'lmaslik, johil bo'lib qolish uchun u hammomga kirib, lekin yuvinmasdan ketishi bilan taqqoslanadi va shunday yozadi:

Kelib olamga-yu beilm o'tmoq,

Kirib hammomga-yu nopok chiqmoq [Navoiy, 1986: 2].

Navoiy bilimlarni o'zlashtirishning ushbu ikki bosqichi – bolaga ta'lim berish – bilimli shaxsni shakllantirishning boshlang'ich bosqichi deb biladi. Bolaga ta'lim berish, yaxshi o'qituvchilarni tanlash oilaning asosiy vazifalaridan biri, aniqrog'i, oila boshlig'i bo'lmish otaning zimmasidagi mas'uliyatdir. Yuqoridagi qahramonlarining otalari misolida u ta'lim olishga ehtiyojmand farzandiga g'amxo'r, o'qimishli ota-onaning yorqin timsolini keltiradiki, bu yer yuzida (irqi, millati, elati yoki yashash o'rnidan qat'i nazar) inson zoti bor ekan, albatta, farzandlarining ta'lim olishini ta'minlashga mas'ul demakdir. Hazrat mir Alisher Navoiy mazkur fikrlari orqali nafaqat o'z eliga, xalqiga, balki bani basharga murojaat etadi. Zero, hazratning umumbashariyat shoiri darajasiga ko'tarilishi ham bejiz emas.

2. Shoir keyingi bosqichni bilimlarni amalda qo'llash (ilmi amal) deb biladi. Buni shoir Faxriddin Roziy va Xorazmshoh o'rtasidagi suhbatga bag'ishlangan "Hayrat-ul abror" dostonining 43-qismida shunday yozadi:

Ilm, Navoiy senga maqsud bil,

Emdiki, ilm o'ldi, amal ayilagil [Navoiy, 1986: 2].

Navoiy bilimlarni amalda qo'llash ko'nikma va malakalariga katta ahamiyat beradi. O'z bilimlarini amalda qo'llay olmaydigan yoki qo'llashni istamagan olimni" ustiga kitob yuklangan hayvon", "yomg'irsiz bulut" – umuman, tirik jonzotga foydasiz va samarasiz bo'lgan hamma narsaga o'xshatadi. Uning barcha dostonlarida, tahrirlarida har doim ilm-fan, o'rganish va bilim olish haqida gap ketganda (va buyuk shoir deyarli barcha asarlarida shu haqda yozadi), bilimning foydalilik mezonlari uning pragmatizmi – ushbu bilimlarni amalda qo'llash bilangina ahamiyatli ekanligini takror-takror uqtiradiki, bumir Alisher Navoiyning didaktikada eng katta pragmatistligini ko'rsatadi.

3. Bilimlarni amalda qo'llash, shoirning fikricha, inson xulq-atvorida doimiy, kundalik odatga aylangan bo'lishi kerak. Shoir bu bosqichni odat deb nomlaydiki, bu

soʻzni, yaʼni *odatni* oʻrganib qolish, tez-tez takrorlash (привычка, обыкновение, обычай) shaklida tushunish zarur. Bizningcha, zamonaviy didaktika terminologiyasiga koʻra – olingan bilimlarni amalda doimiy qoʻllash; avtomatlashtirilgan; yarim ongli xatti-harakatlar mohiyatan odat boʻladi. “Nazmul Javohir”da shoir shu bilan bogʻliq quyidagi baytni keltiradi:

Gar yaxshi amal kishiga odat bulgʻay,
Umri bu amal birla ziyodat bulgʻay [Navoiy, 1988: 1].

Ayrim hollarda, masalan, “Favoyidul kibar”da shoir *sheva* soʻzini ham xuddi shu odat maʼnosida qoʻllaganligini kuzatish mumkin:

Jurumsiz yor agar oʻlturdi, Navoiy farah etmish:
Husn hayliga budur *sheva*-yu, ishq ahligʻa *odat* [Navoiy, 1988: 1].

4. Bilimni doimiy (takror-takror) amaliy qoʻllash, bu masalada avtomatizm, Navoiyning fikriga koʻra, odamda tabiiylik, ontologiya, maʼlum jihatdagi ichki xususiyat (ong osti) – odatlarning tabiatga, xarakterga oʻtishiga olib keladi. Shoir bu bosqichni *tabiat* – xarakter (природа; характер, нрав) deb yozadi:

Tabiatga har nekim odat erur,
Chu eskirdi odat tabiat erur [Navoiy, 1986: 2].

Yuqoridagilardan xulosa qilishimiz mumkinki, buyuk shoir va mutafakkir bilimlarni oʻzlashtirishda quyidagi oʻsib boruvchi (gradual) bosqichlarni ajratib beradi: *oqish* → *uqish* → *amal* → *odat* → *tabiat* [Yoʻldosheva, 2019: 5].

Shoir dastlabki ikki bosqichda oilaga (asosan, otaga) katta masʼuliyat yuklanishini taʼkidlagan boʻlsa, keying uch bosqichda taʼlim oluvchidan ilmi amal talab etilishini uqtiradi. Agar biz shoirning ushbu besh bosqichli boʻlinishini zamonaviy didaktika – bilim~koʻnikma~malaka uchligi bilan taqqoslasak, unda buyuk shoir va mutafakkirning bosqichma-bosqich tasnifi zamonaviy tasnifga qaraganda mukammalroq ekanligi va shuning uchun ham alohida ahamiyatga egaligi haqida xulosa chiqarishga imkon beradi.

Ijtimoiy hayotning inson zoti bilan bogʻliq koʻp-koʻp jihatlarini tiyrak koʻz bilan koʻra olgan, dunyoni teran tafakkuri bilan ilgʻagan, hayotning har bir soʻqmogʻi qaysi manzilga olib borishini koʻra oladigan va buni avlodlarga oʻgit qilib yozib qoldirgan daho zotlar jahon tarixida sanoqli. Shu sanoqlilar roʻyxatining boshida mir Alisher Navoiy turibdi, degan fikr aksiomadir. U ishq-muhabbatni, mehr-u vafo, iffat, sharm-u hayo va nazokatni, oliyjanob insoniy fazilatlar-u ulugʻ tuygʻularni yonib kuylash bilan birga hech bir makon va zamon inkor eta olmaydigan fanga, taʼlim-tarbiyaga oid fikrlarni, ilmiy xulosalarni ham yozib qoldirdi. Shu boisdan ham butun dunyo Navoiy dahosiga intiladi. Qisqa qilib aytganda, mir Alisher Navoiyning ijodiy merosi har bir soha vakili oʻziga zarur jihatni topa oladigan bebaho xazinadir, desak mubolagʻa boʻlmaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Навоий А. Қора кўзим.–Тошкент: Ғ.Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1988.
2. Навоий А. Хамса: «Ҳайратул-аброп» ва бошқ.–Тошкент: Адабиёт ва санъат нашриёти, 1986.
3. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч. –Тошкент: Маънавият, 2008.– Б.47.
4. Yuldasheva D.N. Navoiy – non/ Башарият маънавий юксалиши ва ёшлар тарбиясида Алишер Навоий меросининг аҳамияти. –Buxoro, 2020. – В. 365-369.
5. Yoʻldosheva D.N. Ona tili taʼlimi maqsadining tadrijiy taraqqiyoti.– Toshkent: Oʻzbekiston Milliy ensiklopediyasi, 2013. – 168 b.

TA'LIM TIZIMI BOSQICHLARIDA ALISHER NAVOIY HAYOTI VA IJODINI O'RGATISHDA FANLARARO INTEGRATSIYADAN FOYDALANISH

Abdullayev Komiljon Abdug'aniyevich,

Namangan davlat universiteti dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi

komiljon.abdullaev.1961@mail.ru

10.52773/tsuull.conf.navoiy.2025/LBHB1191

Annotatsiya: Maqolada ta'lim tizimi bosqichlarida Alisher Navoiyning hayoti va ijodini o'rgatishda fanlararo integratsiyadan foydalanish usullari haqidagi fikrlar bayon etilgan bo'lib, unda o'quvchilar faolligini oshirishda tasviriy san'at, musiqa, axborot kommunikatsion texnologiyalari materiallarini qo'llash o'rinlari ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: Alisher Navoiy, uzluksizlik, uzviylik, boshlang'ich ta'lim, fanlararo integratsiya, o'quv rejasi, pedagogik texnologiya, "So'z va surat", "Kichik guruhlarda ishlash", "Kim topqir?", "Erkin yozish".

Annotation: The article examines the use of interdisciplinary integration technologies in teaching the life and work of Alisher Navoi at the stages of the education system, shows the use of fine arts, music, information and communication technologies to increase the activity of students.

Key words: Alisher Navoi, continuity, membership, primary education, interdisciplinary integration, curriculum, pedagogical technology, "Word and picture", "Work in small groups", "Who is inventive?", "Free writing".

Buyuklik va manguqlikning betakror timsoli, yuksak iste'dod egasi, mutafakkir shoir, olim, turkiy tilda shoh asarlar bitgan, birinchi Prezidentimiz I.A.Karimov: "Agar bu ulug' zotni avliyo desak, u avliyolarning avliyosi, mutafakkir desak, mutafakkirlarning mutafakkiri, shoir desak, shoirlarning sultonidir" [2, 47], – deya ta'riflagan bobomiz hazrat Mir Alisher Navoiy shaxsi, adabiy merosi ma'naviy kamolotga erishish va o'zlikni anglashda bebaho xazina vazifasini o'tab kelmoqda.

Ana shu xazina sirlaridan bahramand bo'lish, o'zgalarni ham bahramand etish biz, ulug' bobomiz avlodlarining, muqaddas burchimizdir.

Yosh avlodni ana shu ibratli manbalardan bahramand etish oila, maktabgacha ta'lim muassasalari, umumiy o'rta ta'lim maktablaridan boshlansa, uzluksizligi va uzviyligi ta'minlansa, maqsadga muvofiq bo'lar edi.

Ta'lim tizimida, jumladan, boshlang'ich va yuqori sinflarda buyuk allomalar, jumladan, Alisher Navoiy ijodini o'rgatish – ulardagi beqiyos ma'naviy boylik, iste'dod, mehnatsevarlik, xalqparvarlik, vatanparvarlik, fidoyilik, rostgo'ylik, kamtarlik, himmat, saxovat, g'amxo'rlik, adolatparvarlik kabi go'zal fazilatlar bilan o'quvchilarni tanishtirish, ularda milliy iftixor, g'urur hislarini shakllantirish demakdir.

Darhaqiqat, ulug' ajdodlarimiz boy tarixini, adabiy merosini yosh avlodga yetkazish biz, pedagoglarning ham asosiy burchimiz ekanligini chuqur his etgan holda, uning tizimli – uzluksizlik va uzviylik asosida o'rgatilishini boshlang'ich ta'lim jarayonidanoq boshlash maqsadga muvofiqligi va shundagina kutilgan natijalarning samaradorligiga erishish mumkinligini alohida ta'kidlashni istar edik.

MUNDARIJA CONTENTS	
Shuhrat SIROJIDDINOV. Turkiy dunyo hamkorligining mustahkam asosi Туркі әлем ынтымақтастығының мықты негізі	7
Қанат БАЙБОЛОВ. Екі халық арасындағы бауырлық пен достық рәмізі Ikki xalq qardoshligi va do'stligi simvoli	11
I SHO'BA. ALISHER NAVOIY ADABIY MEROSINING JAHON TAMADDUNIDA TUTGAN O'RNI SECTION I. THE PLACE OF ALISHER NAVAII'S LITERARY HERITAGE IN WORLD CIVILIZATION	
Boqijon TO'XLIYEV. Nasimiy va Navoiy nazmi – badiiy tafakkurning yangi bazmi	15
Islam JEMENEY. Әлішер Навои	23
Yashar QOSIM. Dohiy Alisher Navoiyning ulug' izdoshi (Muhammad Fuzuliy sheiriyatida poetik in'ikos tarzining o'ziga xosligi)	35
Qodirjon ERGASHEV. Renessans adabiyotida etologik janr taraqqiyoti	42
Əlimuxtar MUXTAROV. Nizami Gencevi ve Alişir Navai'nin tür ruhu eserlerinin ve araştırmacılarının gözü ile	47
Roviyajon ABDULLAYEVA. Alisher Navoiy fenomeni yoxud Navoiy ijodining olamshumul ahamiyati	52
Насриддин НАЗАРОВ. Гуманизм и креативность в творчестве Наваи как фактор обеспечения связей между народами Евразии	60
Burobiya RAJABOVA. O'zbek navoiyshunoslari Jomiy haqida	67
Karomat MULLAXO'JAYEVA. Abdurahmon Jomiy va Alisher Navoiy g'azallarida Yusuf (a. s.) siymosining badiiy talqinlari	77
Tozagul MATYOQUBOVA. Sharq adabiyotining yetuk tadqiqotchisi	82
Nosir JO'RABOYEV. Ikki turkman hukmdori ijodi va Alisher Navoiy	87
Молдасанов Е.М., АБДУВАЛИТОВ Н.Б. Әлем әдебиетінің асқар шыңы (Әлішер Науаидың 584 жылдығына орай)	95
Hulkar HAMROYEVA. Alisher Navoiy ijodida san'at talqini	99
Злиха ЖАНТАСОВА. Шығыс әдебиетінің қазақ фольклорындағы көрінісі	103
Sherxon QORAYEV. Alisher Navoiy Badaxshon shohi va shoir Sulton Muhammad La'liy ijodi tadqiqotchisi (Navoiy va uning zamondoshlari tazkiralari ma'lumotlari asosida)	109
Ahmad AKHLAQUE, Asror Allayarov. Alisher Navoi's creative works: a scientific exploration	115

Fayzulla ISKANDAROV, Dostonjon Tojiev. “Alisher Navoi international award”: establishment and historical significance for the turkic world	118
Diyora ABDUJALILOVA. Alisher Navoiy va Yahyobey Toshlijali dostonlarida shayx va avliyolar timsoli	124
Orifjon OLIMJANOV. Alisher Navoiy va Lorendeli Hamdiy “Layli va Majnun” dostonlari kompozitsiyasiga doir	131
II SHO‘BA. NAVOIY NAZMIY, NASRIY VA ILMIY MEROSINI O‘RGANISH MASALALARI SECTION II. ISSUES OF STUDYING NAVAIY'S POETRY, PROSE AND SCIENTIFIC HERITAGE	
Nurboy JABBOROV. Alisher Navoiy “Tarixi anbiyo va hukamo” asarining siyarnoma turkumida tutgan o‘rni	136
Nusratullo JUMAXO‘JA. Navoiyning yigitlik lirikasiga mansub mustazodi	149
Maqsud ASADOV. Alisher Navoiy “Tanbeh”larining g‘oyaviy-badiiy xususiyatlari (“Mahbub ul-qulub” asari misolida)	155
Dr. Kemal Yavuz ATAMAN. Ali Şir Nevaî beyitlerinde kulluk şuuru	160
Zuhriddin ISOMIDDINOV. Navoiyning “qaychi” g‘azali	165
Baxtiyor FAYZULLOYEV. Qo‘qon adabiy muhitida Navoiyga izdoshlik	170
Iqboloy ADIZOVA. Adabiy ta’sir va poetik tafakkurning yangilanishi	177
Nafas SHODMONOV, G‘iyosiddin SHODMONOV. Olti dostonida Odam Ato timsoli talqini	185
Faridaxon KARIMOVA. Xorazm adabiy muhitida debochanavislik an’analari	193
Islomjon YAQUBOV. O‘zaro ta’sir, ijodiy mushtaraklik va o‘ziga xoslik	200
Shavkat HAYITOV, Gulshod SHOYIMOVA. Alisher Navoiyning nabotot va hayvonot olamiga munosabati	205
Obidjon KARIMOV. Alisher Navoiy irfoniy olamining yangicha talqini	212
Gulbahor ASHUROVA. O‘zbek ayol shoiralari ijodida Alisher Navoiy obrazi tasvirlari	216
Qo‘ldosh PARDAYEV. Navoiy g‘azallariga Muqimiyning nazira va taxmislari	221
Ilyos ISMOILOV. Abror hayrati	226
Shermuhammad AMONOV, Abdulhaq RAHIMI. Alisher Navoiy mustazodiga bog‘langan muxammas haqida	229
Zilola AMONOVA, Shahlola SAFAROVA. “Farhod va Shirin” dostonidagi na’t boblarning manbalari va badiiyati	235
Abdulhamid QURBONOV. Badiiy matn va tasviriy vositalar mutanosibligi	242
Muqaddas TOJIBOYEVA. Abdulla Qodiriy romanlarida Alisher Navoiyga izdoshlik masalalari xususida	248
Orzigul HAMROYEVA. Radifning bayt kompozitsiyasidagi o‘rni	252

Ma'rifat RAJABOVA. Xalq maydon kulgi san'ati belgilarining Navoiy ijodidagi ko'rinishlari	256
Nodira SOATOVA. "Farhod va Shirin" dostoni – an'ana takomili, taraqqiysi hamda sintezi sifatida	260
Umida RASULOVA. "Alisher Navoiy" romanida obraz poetikasi	266
Marg'uba ABDULLAYEVA. Yetti sayyora: badiiy talqin va ilmiy dunyoqarash	269
Sohiba UMAROVA. Suyuma G'aniyeva – navoiyshunos	273
Zuhra MAMADALIYEVA. Alisher Navoiy "Xamsa"sida mirrix obrazining majozilik xususiyatlari	277
Aziz RAJABIY. Alisher Navoiy g'azallarining ohang jilolari (Yunus Rajabiy musiqiy merosi misolida)	282
Zarif QUVONOV. "Hayrat ul-abror"ning yangi tadqiqatlari xususida	286
Farruxbek ABDALIYEV, Gulnoza OSMANOVA. "Xamsa"da "kampir" obrazi talqini	290
Nafisa RAXMANOVA. Ramziy-majoziy obrazlar ta'vili haqida mulohazalar	293
Kamola ULUG'MURODOVA. Navoiy nazmida Layli obrazining badiiy talqini	299
Mavluda ORTIQOVA. Alisher Navoiyning "Nasoyim ul-muhabbat" asarida valiyarga xos sifatlar talqini	303
Jamila EISAR. Alisher Navoiyning she'riyatida oyina timsolining talqini ("G'aroyib us-sig'ar misolida")	308
Azizbek TOSHPO'LATOV. Alisher Navoiyga izdoshlik: Ahmad Tabibiy taxmislari	313
Sevara PARMONOVA. Tasavvufiy tazkiralari va Alisher Navoiy asarlarida Ibrohim Adham nomining zikr etilishi	318
III SHO'BA. ALISHER NAVOIY ASARLARINING MANBALARI VA MATNIY TADQIQI SECTION III. SOURCES AND TEXTUAL RESEARCH OF ALISHER NAVAI'S WORKS	
Dilnavoz YUSUPOVA, Umedullo MAHMUDOV. Alisher Navoiyning "Munshaoti Abdulloh Marvorid"dan o'rin olgan forsiy maktublari xususida	323
Manzar ABDULXAYROV. Alisher Navoiyning "Farhod va Shirin" dostoni tabdillari tahlili	330
Dr. Farhad RAHIMI. Senglah Sözlüğünün Feraği Düzeltmeleri ve Feraği'den Yanlış ktarmaları Üzerine	335
Gholamreza RAZMI. Özbekistan'da yayimlanmiş iki Hayretü'l-ebrar'in tashih edilmiş metnindeki hatalarin sebeplerine bir bakiş	352
Altay NOORULLAH. Navoiy asarlarida tinish belgilarining yanglish ishlatilishi	365

Sevda BEHESHTI. Navai's Poetry as Reflected in Miniature Paintings (A study of Illustrated manuscripts preserved in Iranian collections)	376
Oysara MADALIYEVA. Alisher Navoiyning dastlabki ikki devoni Hamid Sulaymon nigohida	384
Dr. Siyamek HÜSSEYINALIZADE (Ergin Avşar). Amîr Alî Şîr Nevaî'nin şiirlerinde Şamanlığa aid Terimler ve ritüeller	395
Ozoda TOJIBOYEVA. Parij kulliyotidagi "Favoyid ul-kibar"ning matniy xususiyatlari	407
Husnigul JO'RAYEVA. Husayn Boyqaro – Husayniy adabiy merosining O'zbekistonda o'rganilishi	412
Dilnoza RUSTAMOVA. Alisher Navoiy toshbosma devonlaridagi ayrim g'azallar matnining qo'lyozma nusxalar bilan qiyosi	417
Erfan ESHGHÎNOUR. Fâni Divanındaki Avnî Divanından Tercüme Olunmuş Şiirler Üzerine	423
Lochinbek AHMADALIYEV. Po'latjon Qayyumiy tazkiralarda Alisher Navoiy faoliyatining yoritilishi	433
Dilnavoz SATTOROVA. Navoiy g'azallariga Sa'diy taxmislari	438
IV SHO'BA. ALISHER NAVOIY ASARLARINING XORIJIY TILLARGA TARJIMASI VA CHET ELLARDA O'RGANILISHI SECTION IV. TRANSLATION OF ALISHER NAVA'I'S WORKS INTO FOREIGN LANGUAGES AND STUDY ABROAD	
Hulkar HAMROYEVA, Shahlo NARALIYEVA, Ozodaxon MUSAYEVA. Qozog'istonda Mir Alisher Navoiy ijodining o'rganilishi	444
Abdulhay SOBIROV, Zamira DJURABAYEVA. "Muhokamat ul- lug'atayn" – turkiy xalqlar leksikasining so'nmas bulog'i	451
Münevver TEKCAN, Serpil Yazıcı ŞAHİN. Muhakamat al-lughatayn's literary and academic aspects.	455
Бермет ЗАКИРОВА, Дамилова НУРИЙЛА. Алишер Навоинин чыгармаларындагы тилдик каражаттар аркылуу студенттин кеп маданиятын өстүрүү	462
Nishonboy XUSANOV. "Hayrat ul-abror"dagi teonimlarning semantik va badiiy xususiyatlari	468
Mardon RAHMATOV. Qo'shma fe'l komponentlari inversiyasi	472
Rashid ZOHID. Hayot – firoq manzili	478
Shahlo HOJIYEVA. Alisher Navoiy badiiy kashfiyotlari – Cho'lpon estetik tafakkuri yangilanishi omili	482
Mo'minjon SULAYMONOV. Alisher Navoiy davrida isiriq solinganmi?	488
Abdumurod TILAVOV. Alisher Navoiy ma'naviy merosi va zamonaviy ta'lim	492
Nilufar RASULOVA. Alisher Navoiyning boqiy merosi jahon tillarida	497
Ozodaxon MUSAYEVA, Gulchehra SULTONOVA. "Muhokamat ul- lug'atayn" asaridagi turkiy fe'llar va omonim so'zlar tahlili	502

Iroda ISHONXANOVA. Alisher Navoiy hayoti va ijodining “Литература” darsliklarida aks etishi	505
Shahlo NARALIYEVA, Farrux ABDALIYEV. Hazrat Navoiy ijodida nutq madaniyati	514
АШИРОВА Т.К., КАРАЕВА Н.О., ЗАКИРОВА Б.А. Алишер Навоинин чыгармаларын санарип платформалар аркылуу жайылтуу	518
Dilorom YULDASHEVA, Shahlo NARALIYEVA. Alisher Navoiyning didaktik qarashlari	523
Komiljon ABDULLAYEV. Ta’lim tizimi bosqichlarida Alisher Navoiy hayoti va ijodini o’rgatishda fanlararo integratsiyadan foydalanish	527
Gulnoza YULDASHEVA, Sevinch UBAYDULLAYEVA. “Lison ut-tayr” dostonining ayrim morfemik xususiyatlari tahlili	531
Feruza DJUMANIYAZOVA. Alisher Navoiy ijodida milliy etnosport o’yinlari	534
Hamida JURAQOBILOVA. O’zbek she’riy matnlaridagi kognitiv metaforalarning fransuz tilida ifodalanishi	539
Abdug’ani NASRIDDINOV. Navoiyshunoslikda yangicha yondashuv	544
TEZISLAR ADABIYOTSHUNOSLIK	
AHMADOVA Shohsanam. Hofiz Xorazmiy va Alisher Navoiy ijodida zohid obrazi tasviri	550
ABDURAIMOVA Xafiza. Alisher Navoiy g’azaliyotida Doro obrazi talqinlari	553
ALIYEVA Sevinch. Anbiyolar haqidagi manbalarda Iso payg’ambar obrazi tasviri	556
ALMARDONOVA Aziza. Alisher Navoiy tarji’bandlarida dunyo ramzi	561
DEHQONOV Akramjon. Bir g’azal sharhi	564
DOLIMOV Shokir. «Hayrat ul-abror» dostoni sharhining rus tiliga tarjimai xususida	567
GAFUROVA Shaxnoza. Navoiy me’rojnoma baytlarida qo’llangan badiiy san’atlar	569
IBOTOVA Madina. Alisher Navoiy g’azallarida jon va ishq munosabatining badiiy ifodasi	572
MEYLIYEV Xudoyberdi. Navoiy va zamondoshlari asarlarida Mirzo Mironshoh saroyi adabiy muhiti va shoir Lutfulloh Nishopuriy ijodiy faoliyatining yoritilishi	576
MUQUMOVA Surayyo. “Nasoyim ul-muhabbat”: ism, xosiyat va xususiyat	579
NASRULLAYEV Elmurod, SIROJIDDINOVA Sevinch. Xalq og’zaki ijodida Navoiy timsoli talqini	581

NURULLAYEVA Hulkaroy, MAMADALIYEVA Madina. Alisher Navoiyning “Mahbub ul-qulub” asarini o’qitish bo’yicha ayrim mulohazalar	584
OLIMJONOV Davronbek. “Boburnoma” asarida tarixiy shaxslar tavsifi (Alisher Navoiy shaxsi misolida)	587
PARDAYEVA Nigora, PIRNAZAROVA Barno. Navoiy lirikasida kichik lirik janrlar	589
SHOMURODOV San’at. Alisher Navoiy va Husayn Boyqaro munosabatlari isajon sulton talqinida	593
TO’XTAMURATOV Furqat. Alisher Navoiy g’azaliga Muhsiniy tatabbu’si	596
TURDIYEVA Maftuna. “Layli va Majnun” dostonlari kompozitsiyasidagi ba’zi farqli jihatlar	599
UMAROVA Dildor. Alisher Navoiy asarlarida sukut go’zalligi ifodasi	602
UMAROV Sardorbek. Ma’rifatning haqiqati – hayratdir	604
YANGIBOYEV Shavkat. Ito haqida	607
TILSHUNOSLIK	
YULDASHEVA Dilorom. Alisher Navoiy asarlarida rang-tus ifodalovchi birliklar	611
AXMADJANOVA Malika. Alisher Navoiy va o’zbek tilining boyitilishi: ilmiy metodlar va uslublar	613
AKBAROVA Zulfizargul. Alisher Navoiy asarlarida qo’llanilgan antonimlik hosil qiluvchi “Ahl” komponentli lug’aviy birliklar tahlili	617
YUSUPOVA Dildora. Alisher Navoiy asarlarida qimmatbaho tosh nomlari	619
MUNDARIJA	622